

ZÁPISNICA

ZASADNUTIE KOORDINAČNEJ RADY BR POĽANA

Kultúrny dom Hriňová

3. februára 2022

Program:

1. Otvorenie a privítanie zástupcov KR BR Poľana a hostí (MŽP SR, NP Muránska planina, CHKO Cerová vrchovina, WWF a BBSK)
2. Voľba predsedu, prípravného výboru a návrh nových členov
3. Inštitucionalizácia KR BR Poľana, prípravného výboru a termín vytvorenia OZ
4. Integrované a participatívne manažovanie CHKO-BR Poľana
 - Ponuka destinačného manažmentu na témy: krajinotvorba, NATURA 2000, vízia poľnohospodárstva, vízia lesníctva, vízia ochrany prírody, územné plánovanie, top témy: mix kultúra, príroda, osobnosti, remeslá, pamiatky a pamätihodnosti, folklór, história, geológia
 - Krajinnoekologické štúdie ako podklad pre územné plány BBSK, mestá a obce, kategórie A,B,C
 - Predstavenie Projektu LIFE - NATURA 2000
 - Predstavenie tvorby Krajských envirocentier BBSK
5. Rozvojové aktivity - sprievodcovská činnosť v BR Poľana, Vodopád Bystrého potoka
6. Problémy regiónu – podnety členov KR BR, ťažba zlata,
7. Rôzne

K bodu 1

- V. Fabriciusová otvorila zasadnutie Koordinačnej rady BR Poľana. Upozornila na online prenos stretnutia a poďakovala hostiteľskému mestu Hriňová za podporu a vytvorenie technického zázemia.
- Predstavila prítomných hostí: M. Šutrieška – MŽP SR – hlavný koordinátor projektu IP LIFE, zástupkyňa BBSK – A. Rúfusová, A. Jóbová, Elexová, E. Maculová - Rozvojová agentúra BBSK, M. Kvak – Združenie vlastníkov spoločenských a súkromných lesov Banskobystrického kraja.
- V online pripojení boli prítomní: E. Belanová (Správa CHKO Cerová vrchovina), J. Korytiak (Správa Muránska planina), D. GalvANEK - SAV, M. Hunčaga – WWF, S. Belová - Machaon International.
- Stručne zhrnula históriu fungovania KR BR Poľana a okolnosti jej vzniku
- Primátor mesta Hriňová S. Horník uvítal členov KR BR Poľana z postu hostiteľa.
- V. Fabriciusová poďakovala bývalému predsedu J. Krnáčovi za jeho zásluhy v KR BR Poľana. KR BR
- KR BR Poľana odsúhlasila body programu.

K bodu 2

- KR BR Poľana jednohlasne zvolila predsedu KR BR Poľana: **Ing. art. Romana Malatinca**

KR BR Poľana ďalej jednohlasne zvolila nových členov:

- **Dušan Mitter** – starosta obce Korytárky
- **PhDr. Jaroslav Černák** – OZ Podpoľania
- **Ing. Pavel Komora** – Lesy SR, OZ Poľana
- **Ing. Miroslav Rakyta** – Lesy SR, OZ Poľana

- **Ing. Martin Kalamár** – Lesy SR, OZ Poľana
- **Mgr. Martin Kvak** – Združenie vlastníkov spoločensstevných a súkromných lesov Banskobystrického kraja
- **Ing. Michal Kucej** – predseda predstavenstva PPS – nominácia bude zaslaná
- **Lišková** – PPS – nominácia bude zaslaná

K bodu 3

- KR BR Poľana sa uzniesla na transformácii KR BR Poľana na právnu formu, v podobe **občianskeho združenia**, ktoré bude mať právo byť účastníkom v správnom konaní a zasahovať do legislatívnych zmien týkajúcich sa regiónu. Zároveň bude mať silu komplexne udávať stratégiu a víziu BR Poľana.
- **O. Z. má byť zriadené do konca februára.**
- Členom KR BR Poľana bude zaslaný návrh stanov, kompetencie členov a prihláška za člena KR
- KR BR Poľana jednohlasne schválila návrh prípravného výboru:

Návrh prípravného výboru bol schválený nasledovne:

Predseda: Mgr. art. Roman Malatinec

- Mgr. Stanislav Horník – primátor Mesta Hriňová
- Imrich Paľko – starosta Kriváň
- Mgr. Michaela Malatincová – OOCR turistický Novohrad a Podpoľanie
- Martin Malatinec – Agrosev s.r.o.
- Ing. Vladimíra Fabriciusová, PhD. – Správa CHKO Poľana
- JUDr. Viera Trokšiar Bystrianska - MAS Podpoľanie
- Ing. Pavol Kráľ - Lesy SR
- Ing. Ján Nôžka – Lesy SR (hlasovanie per rollam)
- Ing. Miriam Moravíková - Detva v pohybe (hlasovanie per rollam)

Úlohy výboru:

- Právna inštitucionalizácia Koordinačnej rady BR Poľana
- Vytvorenie návrhu stanov a zaslanie ďalším členov KR
- Získanie čísla účtu, IČO, DIČ
- Nastavenie členského a ďalších náležitostí spojených s činnosťou KR
- Tvorba akčného plánu (2022-2023)

K bodu 4

- **ZASLANIE OKRUHU TÉM NA AKTIVITY KR BR POĽANA** - Nakoľko pri inštitucionalizácii KR BR Poľana je potrebná príprava stanov, ktoré by mali zohľadňovať problémy regiónu, je potrebná stručná analýza potrieb územia z pohľadu stakeholdrov. V zmysle participatívneho riadenia KR V. Fabriciusová vyzvala prítomných členov k zaslaniu návrhov a okruhov tém, ktorým by sa KR mala venovať. Návrhy je potrebné zaslať vladimira.fabriciusova@sopsr.sk.
- **INTEGROVANÝ MANAŽMENT KRAJINY – TVORBA KRAJINNO-EKOLOGICKÉHO PLÁNU** - V. Fabriciusová podala návrh tvorby územného plánu BR Poľana a priľahlých obcí. V rámci plánu by sme si stanovili limity a spoločné regulatívy územia na rozvoj a lokality, kde nebude výstavba. Pri tvorbe dokumentu je potrebné diskutovať o krajine priamo na tvare miesta. Ku

krajinno-ekologickej štúdii (KEŠ) sa v tomto období spracováva metodika, ktorá si prioritne vyberá lviný. Metodika k protipovodňovým opatreniam je už rozpracovaná a jednou z priorit KEŠ. Metodika KEŠ sa pripravuje a bude prerokovaná so zástupcami obcí a stavebnými úradmi na spoločnom stretnutí. Táto bude ďalej posunutá aj zástupcom MŽP SR ako jedna z prioritných tém pre OPKŽP.

- V. Fabriciusová zároveň upozornila o otvorenom územnom pláne BBSK. V prípade jeho uzavretia sa plánovaná KEŠ pre BR Poľana bude implementovať do dokumentu prostredníctvom doplnku.
- **DESTINAČNÝ MANAŽMENT PRE STAKEHOLDROV** - V. Fabriciusová vyslovila návrh tzv. destinačného manažmentu pre stakeholdrov (exkurzie) – spoločné stretnutia priamo v krajine spojené s diskusiou na určenú tému a hľadanie optimálnych riešení. (uvádza príklad stavebného boomu v lvinách).
- Vyzvala členov písať nápady destinačného manažmentu na exkurzie priamo na zasadnutí. (lesy, poľnohospodárstvo, urbanizácia).
- Správa CHKO-BR Poľana ponúkne členom termíny stretnutí. Aby témy regiónu odznali aj na národnej úrovni na exkurzie budú prizývaní aj zástupcovia ministerstiev.
- **PRESTAVENIE PROJEKTU IP LIFE NATURA 2000 - „Úloha siete Natura 2000 a manažment vybraných prioritných biotopov v integrovanej ochrane krajiny v Slovenskej republike“ - MICHAL ŠUTRIEBKA ZÁSTUPCA MŽP SR**
- TRVANIE PROJEKTU: 01.01.2020 – 31.12.2030 + 5 rokov udržateľnosť
- *koordinujúci príjemca:* 1. Ministerstvo životného prostredia SR
- *pridružení príjemcovia:*
 2. Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
 3. WWF Slovensko
 4. Národné lesnícke centrum
 5. DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie
 6. Slovenský vodohospodársky podnik, š. p.
 7. Univerzita Komenského v Bratislave, Prírodovedecká fakulta

Hlavný cieľ projektu:

Implementácia Prioritného akčného rámca (PAF) pre sústavu Natura 2000 v SR

Celý projekt bude prebiehať v projektových územiach, v rámci ktorých budú vybrané pilotné lokality pre realizáciu konkrétnych opatrení:

1. Záhorie
2. Rašeliniská severnej a strednej časti Slovenska
3. Poľana
4. Muránska planina
5. Latorica

Viac informácií o projekte je uvedených na www.lifepriroda.sk

Diskusia:

A. Sujová vzniesla návrh zapojiť do projektu aj lokality v hraniciach BR Poľana. Projekt by mal motivovať a pomôcť aj SHR (v súčasnej dobe do 400 SHR), ktorí obhospodarujú terasovité políčka a zachovávajú pôvodný ráz krajiny napr. jahňacie hody, ktoré by prispeli k motivácii chovu oviec a spásaniu

terasovitých políčk. Zdôraznila nutnosť zvyšovania povedomia obyvateľov prostredníctvom propagácie.

P. Zajac upozornil v súvislosti s projektom kontaktovať aj vlastníka pozemkov – Obec Ľubietová

V. Fabriciusová informovala o zapojení stakeholdrov v prezentovanom projekte prostredníctvom štruktúrovaného rozhovoru – 31 otázok. Stakeholdrov bude kontaktovať Dana Chlpošová (manažérka IP LIFE, zamestnankyňa ŠOP SR, Správa CHKO Poľana) spoločne s partnermi projektu (WWF) navštívia respondentov. Cieľom je získať analýzu potrieb v témach obhospodarovania území (poľnohospodárstvo, lesníctvo). Dotazník bude realizovaný prostredníctvom spoločných rozhovorov v priebehu **februára až marca**.

V cieľovej skupine sú zahrnuté:

- Lesy SR – Odštepny závod Poľana (obhospodarovanie lúk v rámci CHKO Poľana), OZ Horehronie – téma poľnohospodárstvo, lesníctvo)
- PD Očová – ÚEV Hradné lúky
- SHR Hriňová
- JHR Jozef Zvara
- PD Hrochoť
- JHR Pavol Žiak – Vrch Slatina
- Lesy SR š.p. OZ Horehronie a OZ Poľana
- Obecné lesy Ľubietová
- Urbár Očová
- Urbár Detva

D. Chlpošová oboznámila členov s dotazníkovým prieskumom.

Predstavenie Koncepcie tvorby Krajských envirocentier

Pozvanie na zasadnutie KR BR Poľana prijali zástupkyne BBSK ako koordinátorky tvorby koncepcie Krajských envirocentier. Prezentácia koncepcie a diskusia bola požiadavkou regiónu, nakoľko návrh rozmiestnenia envirocentier v kraji považuje KR BR Poľana za nerovnomerný. Envirocentrum chýba v oblasti júžného Podpoľania, ktoré má potenciál na pokrytie aktivít a obsahu takéhoto typu služby pre laickú a odbornú verejnosť.

- Kraj v procese tvorby Integrovannej územnej stratégie (IÚS) predložil začiatkom roka 2021 spolu so Vstupnou správou IÚS projektový zámer “Sieť Krajských envirocentier” s ambíciou dopracovať ho za účasti dotknutých subjektov z územia
- V procese tvorby IÚS bol kraj rozdelený na strategicko-plánovacie regióny (SPR) - keďže je ambíciou BBSK pokryť potreby celého kraja, projektový zámer navrhuje zriadiť jedno envirocentrum v každom SPR, a to v mestách Banská Bystrica, Zvolen, Banská Štiavnica, Lučenec, Jelšava
- Výber lokalít bol podmienený vhodnými priestormi v majetku BBSK a potenciálom v podobe iných aktivít kraja, existujúcich aktérov a pod.

Náplň envirocentier by mala byť zložená z dvoch komponentov:

1. Komponent 1 - Environmentálna výchova, vzdelávanie a osвета
2. Komponent 2 - Poradenstvo v oblasti manažmentu ŽP pre samosprávy

Krajské envirocentrá budú podporovať spoluprácu a sieťovanie existujúcich a nových poskytovateľov EVVO.

Diskusia:

P. Zajac pripomenul stretnutie k Integrovannej územnej stratégii na Prednej Poľane, kde sa diskutovalo o spájaní okresov prostredníctvom 3 envirocentier: Hriňová – poľnohospodárstvo, krajinotvorba, Čierny Balog - lesníctvo, Ľubietová – sopečná činnosť a baníctvo. Tento koncept považuje za zmysluplný a kľúčový v sieťovaní subjektov v rámci severného a južného Podpoľania.

R. Malatinec zdôraznil, že odprezentovaná koncepcia je otvoreným pracovným návrhom. Je potrebné uviesť jedno z envirocentier do vidieckeho prostredia. KR BR Poľana vie byť partnerom v tomto projekte.

A. Rúfusová sa stotožňuje s myšlienkou, že Poľana je skutočne územím, ktoré spĺňa predpoklady pre založenie návštevníckeho centra a envirocentra. Územie má potenciál, ktorý má na Slovensku jedinečné postavenie.

S. Horník podporil návrh KR BR Poľana, uviedol mesto Hriňová ako jedno z možných riešení pre umiestnenie návštevníckeho centra/envirocentra.

K bodu 5

V. Fabriciusová informovala o rozvojových aktivitách.

1. **PR PRALESY Slovenska** – Správa CHKO Poľana s OZ Poľana plánuje podujatie DOD pralesov, ktoré sprístupní chránené územia pre širšiu verejnosť s odborným sprievodom. (Správa CHKO Poľana, OZ Poľana).

2. **SPRIEVODCOVSKÁ ČINNOSŤ** – nakoľko sa vyvíja tlak na nekoordinované podnikateľské aktivity formou sprevádzania návštevníkov územím a zároveň sa zaznamenáva čoraz väčší počet ilegálnych vstupov do CHÚ sa Správa CHKO Poľana rozhodla prebrať iniciatívu v tvorbe konceptu stratégie sprievodcovstva v cestovnom ruchu. Do procesu tvorby prizvala riaditeľstvo ŠOP SR, OOCR, BBSK. Koncept má byť založený na participácii regiónu, kde obyvatelia územia budú mať benefity z návštevnosti územia. Koncept musí zohľadňovať predovšetkým **súhlasy** vlastníkov pozemkov a propagovať nie len prírodné ale aj kultúrne hodnoty.

3. Rekonštrukcia schodov na NPP Vodopáde Bystrého potoka – bude realizovaná v priebehu tohto roka

K bodu 6

- **J. Šufliarsky** informoval o stave ťažby zlata v k. ú. Detva

K bodu 7

- **Peter Kamenský** odprezentoval aktivity Klubu vojenskej histórie a možné prieniky spolupráce.

Témy pre aktivity KR BR (návrhy do tvorby KEŠ)

- Povodne a privalové dažde – absencia finančných prostriedkov pre obce na protipovodňové opatrenia, vodozádržné opatrenia
- Tvorba a aktualizácia územných plánov obcí
- Zabezpečovanie chovu oviec – podpora a motivácia SHR
- Vybudovanie nových inovatívnych prvkov v turizme (Lesy SR, poľnohospodári)
- Podpora ovocinárstva
- Vyčistenie od náletových drevín násypu bývalej lesnej železnice
- Oprava bývalých mostov železničky (v Hrochotskej doline – je ich päť)
- Oprava bývalej horárne na Bátovej (Majetok Lesy SR)
- VZÁČNE STROMY - vytipovanie a inventarizácia vzácných (starých, krajinotvorných alebo inak výnimočných) stromov v rámci CHKO-BR, ich prípadné ošetrovanie (ak treba – ak rastú napr. v obciach, na čisníkach atď.) a ich ochrana
- ODPADY – podpora manažmentu tierenie odpadov obciach v regióne – najmä osveta medzi obyvateľmi
- LESNÉ CESTY a CHODNÍKY – ich údržba a oprava najmä vo vzťahu ku vodozávlážnosti územia, protipožiarnej ochrane
- Vyčistenie cisterny na Kalamárke
- Udržanie gazdovského spôsobu života
- Podpora potravinovej bezpečnosti
- Zachovanie biodiverzity
- vstúpiť do rokovania z LSR ohľadom cesty na Poľanu
- urbanizácia krajiny pod Poľanou -rokovať o zmene územných plánov s obcami a mestami , aby mladí ľudia neodchádzali z Podpoľania
- prehodnotiť navrhované územia európskeho významu
- problematika hniezdisk strakoša kolesára
- problematika hlucháňa hôrneho
- problematika regulácie medveďa hnedého
- návrh starostu Ľubietovej o zriadení envirocentier v Ľubietovej , Hriňovej a Č. Balogu treba podporiť

Ďalšie témy a návrhy aktivít pre destinačný manažment a činnosti KR BR Poľana zaslať na adresu Správy CHKO Poľana.

Spracovala: L. Miňová

Overila: V. Fabriciusová